

Selostus: Vesipääskyn mantereinen viivähdyspaikka Etelä-Iranissa

Etelä-Iranissa, Shirazin itäpuolella olevalla Moharlun suolajärvellä havaittiin 13.4.1990 n. 100 000 vesipääskyä. Linnut olivat ilmeisesti peräisin Arabian meren pelagiselta talvehtimisalueelta ja matkalla Fennoskandiaan tai Länsi-Siperiaan. Ajankohdasta päätellen vesipääskyt viiptyvät järvellä kohtalaisen pitkään; tällaisia mantereisia viipymispaikkoja ei liene havaittu aikaisemmin. Havainto korostaa suolajärvien suojeluarvoa.

References

- Cramp, S. & Simmons, K. L. E. (eds.) 1983: The birds of the Western Palearctic. Vol. 3. — Oxford University Press. Oxford.
- Glutz von Blotzheim, U. N., Bauer, K. M. & Bezzel, E. (eds.) 1977: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 7. — Akademische Verlagsges., Wiesbaden.
- Hagman, P., Marchant, J. & Prater, T. 1986: Shorebirds. An identification guide to the waders of the world. — Croom Helm. London & Sydney.

Group of Black-throated Divers *Gavia arctica* preparing for the autumn migration

Paavo Voipio

Department of Zoology, University of Helsinki, P. Rautatiekatu 13, SF-00100 Helsinki, Finland

Received 28 September, accepted 28 September 1990

In this report I describe presumably seldom observed group behaviour of the Black-throated Diver *Gavia arctica*, which proved to be associated with migration.

A group of Black-throated Divers caught my attention on Lake Ala-Kivijärvi in Luumäki, SE Finland (Finnish national grid 676:53) on 15 September 1990 at about 09.30. Such gatherings are not unusual in late summer. In this case, however, there was no typical wide arc of fishing birds chasing and diving after their catch, but a compact group of eleven individuals. It was precisely this formation and the unusual bustle within

the group which first surprised me and kept me by the window watching the group. As the lake was completely calm, the conditions for observation with binoculars were ideal. The movements of individual birds could be clearly seen at a distance of about 100–150 m.

The group was moderately dense and comparatively indefinite at the outset. The age of the group members could be easily determined from the posture of their heads. The heads of the peacefully behaving adults rose over the numerous, restlessly moving heads of the juveniles, which did not keep their necks erect. The adult birds,

each at its own place on the edge of the cluster, attempted to gather the group together. There were difficulties at first, because the juveniles were apparently unfamiliar with such a situation. The group sometimes expanded and sometimes contracted. Then one of the adults, with a proud gesture, swam around the group to confront another adult on the opposite side. The two stayed motionless with erect necks, facing each other, for a while. After this occurrence, which I interpreted as some kind of negotiation between the members responsible for the group, the bird returned to its former place. Then the group suddenly contracted and looked like a rounded dark motionless tussock, from which numerous heads stretched up.

Regrettably, I left the window to looking for something on my desk, for a minute and a half at the most, and then returned to follow the show. A glance at the lake brought one of the greatest surprises I had ever experienced: the lake was empty, no diver could be seen. I run quickly to the shore, to see whether the group had rapidly swum away, or dived under the water, but failed to see any traces of it.

I had been extremely foolish to interrupt my observation just at the critical moment when the birds started on their autumn migration. I realized that I had totally missed the splendid view when eleven magnificent birds, splashing water, rose over the lake in the strict flight order first formed by the adults on the surface of the lake, and started on their long journey to their wintering areas.

Let this be a lesson to all other birdwatchers: never stop your observation before all aspects of the phenomenon under inspection have been exhausted and carefully registered in your mind for later entry in your note-book.

Acknowledgements. I thank Olli Järvinen for his valuable comments on the manuscript.

Selostus: **Muuttovireisen kuikka-ryhmän valmistautuminen kaukolennolle**

Aamupäivällä 15.9.1990 havaitsin Luumäen Ala-Kivijärvellä 11 lintua käsittävän kuikkaryhmän minulle ennen kokemattomassa muodostelmasa. Kysymyksessä ei ollut loppukesälle luonteenomainen laajakaarinen kalastusrintama, vaan tiheänä ryhmänä vilkkaasti hyörivä joukko. Siinä vanhojen lintujen korkealle kohoavat päät erotuivat ryhmän keskellä levottomasti liikkuvista nuorista, jotka eivät pitäneet kaulaansa suorana. Ryhmän sivuilla vanhat linnut, kukin omalla suunnallaan, yrittivät tihentää ryhmää, mikä nuorten lintujen tilanteeseen ilmeisen totuttomuuden vuoksi näytti tuottavan vaikeuksia. Ryhmä välillä laajeni, välillä tiheni, kunnes vanhat ratkaisivat ongelman. Miten ne sen tekivät, en pystynyt toteamaan, mutta sitä edelsi erikoinen näytelmä. Yksi vanhoista linnuista kiersi ryhmän sen vastakkaiselle puolelle ja asettui toisen vanhan linnun eteen. Molemmat olivat ojennetuina kauloin hetken nokituksin liikkumattomina, jonka jälkeen ensiksi mainittu palasi entiselle paikalleen. Tämän jälkeen ryhmä tiivistyi nopeasti muodostaen tumman, kerämäisen ja liikkumattomana pysyvän "mättään", josta lukuisat päät sojottivat ylös.

Tässä vaiheessa keskeytin havainnoinnin korkeintaan puoleksitoista minuutiksi, mikä oli kohdalokasta. Palattuani havaintopaikalleni ja luodessani silmäyksen järvelle, koin yhden elämäni suurimmista yllätyksistä: järvi oli tyhjä. Silloin selveni: olin ollut äärimmäisen hölmö lintumies keskeyttäessäni havainnointini. Näin menetin täydellisesti sen suurenmoisen näyn, kun yksitoista upeata lintua veden pärskyessä kohoaa järven ylle ja suuntaa kulkunsa kaukolennolle siinä tarkassa lentojärjestyksessä, jonka vanhat linnut olivat muodostaneet järven pinnalla.